

пентръ

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 31.

Luni, 29. Julie

1846.

D I C K Ѣ P C.

Зис къ прилеца деремоніи дпърдиреі премііор де Г. Мътеанъ. Професор ши инспектор ла семінаръла сф. епископіи Рѣм-нікъ. 30. Іunie 184⁵/₆.

Ч. Адънаре.

Адъндъвъ ка съ асістаді ла деремоніа дпърдиреі премііор ши, пекът се ва пѣтеа дпн о скъртъ ексамінаре, съ въ дпкредпндаді дп персоанъ де споръла че аѣ фѣкът ла дпвъдътъра къвѣнтълѣ лѣі Дѣтнезеѣ ачеці тінері че съптъ кіемаці съ фіе одаѣ дпвъдъторіи ши апъръторіи реліціи пърпндіор пострі; — съ къзвпе, съ вотезе пе копіи ши неподіи Дѣтнеа-воастръ: сокотеск съ фіе ла локъла съѣ а дпчепе ачеастъ ексамінаре ши деремоніе къ зп скърт дпкѣрс аспра леціи саѣ реліціи, къ атѣт маі въртос къ кът пѣтърѣла лѣптъторіор ши хѣлторіор де леце, дпн непорочіре! креще ши дптре поі дппропордіе къ дпгндереа зпеі лімъі, ка дп каре пічі дптръна пѣ с'аѣ скріс атѣтеа влестете дппотрѣва леціи ши а слѣжторіор еі.

„Ва вені о време, скрісе сф. Павел кътре Тіт, ва вені о време кънд оаменіи дпвъдътъра чеа съпътоасъ (а леціи Хрі-

тіане) пѣ о вор прііті, чі дѣпре пофтеле лор дпші вор алеце лорѣші дпвъдъторі; дела адевър атъла дпші вор дптоарче ши ла васпе (лѣтеці) се вор плева“ (Кап. 4. стіх. 3—4.) Времеа ачеаста про-рочіѣ де апостола неатъріор, паре къ а сосіт. Адевърѣла дпвечі а фост дп лѣптъ къ мпчпзна. Дпаволъла, врѣжмашѣла лѣмпіи, тот д'азпа а рідікат фіі аі дптѣперекълѣі ка съ лѣпте реліціеа. Дпсъ чіне ар пѣтеа пѣтъра кърділе пліне де імпіетате че с'аѣ дпвѣціт ка пісіпъла дп зімеле поастре дптр'о лімъѣ фоарте дпвърдпшатъ? Те-статентъла векіѣ ши поз, пророчіи, еван-гелістіи, апостолии съптъ дппрошкаці дп ачесте кърдіи ши лімъѣ къ пороіѣ; дпсъші мѣлтъіторъла, фііѣла лѣі Дѣтнезеѣ, ачест модел ал моделъріор де вѣртъте ши не-віновѣдіе, п'а рѣмас врдат. Ар пѣтеа чінева съ зікъ къ зп леіон дптрег де де-моні а ешіт дпн тартар ка съ зрле дп-потрѣва черълѣі! Къ тоате къ ачесте кърді але дптѣперекълѣі вертѣеск де імпіетате ши-дпсфърнаре, де гроасъ пещіпндъ ши реа крелндъ; дпсъ се чітеск къ лѣ-коміе де мѣлді дпн поі, маі къ сеамъ де тінерімеа че се рідікъ акѣм — де пѣдеж-деа ши вііторъла націи ши ал патріи: дп време че кърділе дптръ каре се копрпнде

сѣдпта релігіе, пентрѣ каре стрѣшоші пострії аѣ вѣрсат атъта сѣдце, аѣ сѣверит атътеа гоане де чеї де алтъ леце дѣприн прецітр шї аѣ жертоит атътеа интересе лѣмедї — ка съ неѣ пѣстреже — се леа педѣ шї се диспедѣск кѣ сѣчїтѣрї де пас. Есте модѣ а ворвї дѣмпотрїва леці шї а преодїлор. Апої шїдї кѣтѣ пѣтере аре мода асѣпра оаменїлор. Аргѣментеле челе маї петѣгѣдѣте сѣлт тот дѣзна фаштеле. Спре а доведї кѣт сѣ дѣтїнс їррелїгіеа шї пѣ зртеле ачедїа їмторалїтатеа, ам пѣтеа адѣче аргѣменте де ачеастѣ патѣрѣ; ле тѣчет дѣсѣ, ка се пѣ оїт рѣѣ дѣделешї.

Кѣнд некредїношїї ар пѣстра пѣмаї пентрѣ сїне некредїнда шї роаделе еї; кѣнд еї пѣ сѣр черка а дѣпѣртѣшїї їррелїгіеа шї їмторалїтатеа шї алтора; ам тѣчеа шї ї ам лѣса дѣ осѣнда прооропѣдела Пс. 73. Дѣсѣ дѣвреме че некредїношїї вор сѣ тѣрѣвре пачеа шї ферїчїреа че кредїношїї о аѣлѣ дѣ леце: дѣчеаа есте вїне сѣ дескоперїт прїчїнїле че порпеск не некредїношїї а вѣрфї дѣмпотрїва тот че кредїнѣл кредѣ сѣдпт шї де маре кѣвїндѣ, ка, кѣпоскѣнд їсворѣл, сѣ пѣтем аї прецї преѣт мерїтѣ оїнд кѣ дїн їсвор тѣрѣвре апѣ лїмпедѣ пѣ ва ешї нїчї одатѣ.

Дѣтѣа прїчїнѣ сѣѣ їсвор дїн каре се варсѣ хѣле дѣмпотрїва релїгїї есте о шѣндрїе рѣѣ-калѣлатѣ. Ынї кред кѣ, факѣ вор хѣлї дѣмпотрїва леці шї вор ватѣжорї сѣптеле дѣтокѣрї шї обїчеїрї але вїсерїчїї, довѣдѣск дѣапїтеа оаменїлор репѣтагїе де фїлософї — де дѣлѣдѣгїї. Дар се пѣ не амѣцїт. Фїлософїа чеа адевѣратѣ нїчї одатѣ пѣа лѣнѣдат ре-

лїгїа. Фїлософїї чеї адевѣрацї аѣ фост тот дѣзна шї релїгїошїї. Дѣтре о тїе че ам пѣтеа адѣче де пїлдѣ чїтѣл пѣмаї не вестїтѣл Неѣтон. Ачесте де кѣте орї пропѣгїа пѣтеле лѣї Дѣмнезеѣ, де атътеа орї дѣшї скотеа кечѣла дїн кап. Ашадар хѣлїторѣл де релїгіе пѣ фїлософ мерїтѣ а се пѣтї, чї маї вѣртос їсе потрївеск пѣвїптеле проропѣлї ачестеа, „Дїсѣѣ чѣл пѣвѣп дѣтрѣ їнїма са пѣ есте Дѣмнезеѣ“. Пс. 13.

Адоа прїчїнѣ есте стрїкѣчїзнеа їнїмїї. Леціме оменѣшїї педѣпесек крїма пѣмаї кѣнд се доведѣде; релїгїа дѣсѣ педѣпесїе кѣ тѣнїде вѣчїнїче шї крїма саз пѣкатѣл че пѣа ешїт ла лѣмїнѣ. Дрепт ачѣеа оаменїї ачедїа спре а депѣрта дела сїне дрептеле амерїндѣрї че ле фаче релїгїа шї спре а шї лїнїдї кѣцетѣл, стрїгѣ дѣ потрїва релїгїї шї а догмелор еї, кѣчї еа пѣне фѣлѣ патїмїлор лор. Дѣшїї кѣнд ар пѣтеа ар десѣїнда релїгїа дѣне пѣтѣлт, пентрѣ ка сѣ поатѣ сѣвѣршїї, пѣтѣстрадї, фѣрѣделѣнї декѣте орї еї вор сокотї кѣ крїтеле лор пѣ се вор вѣдї шї прїп зрмарѣ вор рѣтѣлѣа пѣпедѣпїте де леціле чївїле. Кредѣдї дар кѣ тодї кѣцї ворвѣск шї хѣлеск дѣмпотрїва леці шї а слѣжїторїлор еї сѣлт нїде оаменї рѣї, прїмежїошїї согїетѣдї шї де о ївїатѣ фоарте стрїкатѣ, ка карїї, фѣреасѣ Дѣмнезеѣ! сѣ пѣ оїе нїчї вѣрѣвгїї, нїчї пѣвестеле, нїчї копїї, нїчї прїетенїї, нїчї слѣрїле Дѣмнеаваострѣ! Еї рѣѣ фрагїлор сѣї оаменї пѣмаї атѣчї пѣ вор фаче, кѣнд пѣ вор пѣтеа!

Атреїа шї чеа маї де кѣпетенїе прїчїнѣ есте пѣдїїнда де релїгіе. Ошїла ашїа есте фѣлѣт ка чеаа че пѣ кѣпосїде

се пъ поатъ прецѣи. Тинеріи пострѣи дн-вацъ тѣлте; дар къдѣ съот каріи кѣпоок реліція? чеі маі тѣлді пѣ шіс пічі элементеле еі. Ші ачѣаста тот аша ва фі кътъ времѣ невом дѣнеа де сѣстема де а да копѣлор едѣкаціе авасъ прѣн дн-вѣдѣторі каріи пѣ кѣпоок реліція поасрѣ, іар пѣ дн школі пѣвлѣче. Реліція есте о адѣнчѣме де днделѣнчѣне дѣмнезеаскъ. Еа есте пѣскѣтъ одатъ къ отѣл, ші ва фі кътъ ва дѣнеа неатѣл отенескъ. Кѣ кътъ стѣдіазъ чѣнева маі тѣлт темелѣле еі, къ атѣт ле аѣлъ маі солѣде. Аша дар трѣ-вѣе съ стѣдіезѣ чѣнева тѣлт реліція, пѣлъ съ кѣпоаскъ неапѣрата еі трѣвѣнцѣ ші вѣнеле че а фѣкѣтъ неатѣлѣі отенескъ. Дар апоі хѣлѣторіи вострѣи пѣ ші аѣ лѣват асѣ-тенеа остенеалѣ; чі еі ворѣескъ дѣн азѣте ші пе ворѣеле алтора дннотрѣва реліціи, къ аша е мода. Че шіѣ деспре реліціе, аѣ кѣлес дѣн кѣрдѣле врѣжташѣлор реліціоі, атѣта шіѣ еі деспре реліціе, кътъ ші деспре орѣдѣнѣта саѣ дѣстѣнаціа отѣлѣі.

Отѣл пѣ есте шп прѣдѣкт ал днѣтѣм-пѣлѣрѣи кѣтм вор некредѣнчѣшѣи, чі есте пе пѣтѣлѣт вапд'оперѣ а шарѣлѣи теѣдер. Отѣл пѣ а фост дѣстѣнат а трѣі ізолат ка о вѣтъ сѣлѣватѣкъ, чі е днѣведѣрат пѣскѣтъ пѣнтрѣ соціетате; дар о соціетате фѣрѣ леці е къ пѣнѣтѣнцѣ; дар історіа пе дн-вацъ къ тоді леціѣторіи аѣ днѣтемеіат ле-ціле лор пе реліціе, фѣрѣ де каре леціле сѣлѣт фѣрѣ вазъ: пѣнтрѣ ачѣеа а зѣс ші Пѣстарх „Маі лесне ва зѣді чѣневаші о четате дн аер, дѣкът о соціетате фѣрѣ реліціе. Кѣтре ачѣстеа есперѣенѣа пе дн-вацъ къ отѣл фѣрѣ реліціе, пѣдѣн с'ар деосевѣ де вѣте: аша сѣлѣт сѣлѣватѣчѣи че аѣ гѣсѣт рѣтъчѣнд прѣн пѣдѣрѣи, аша сѣлѣт

днѣкъ доѣ каре дн India каре вѣдѣескъ ка вѣтеле ші ка ачѣстеа, зѣс, пе днпрѣезѣтъ фѣрѣ деосевѣре де тѣмѣ ші де тавѣ, де фратѣ ші де сор. Кѣтм, ма старѣа ачѣаста вор съ пе скоацѣ хѣлѣторіи де реліціе?! Дѣчѣ Дѣмнезеѣ кънд а фѣкѣтъ пе ом дѣл-дѣі інѣтѣнѣл соціал а трѣвѣт сѣ'і деа ші реліція. — Съ пе днѣделѣцем: Дѣмнезеѣ, фѣкѣнд пе ом, дакъ 'іа дат мѣнте ші дн-делѣцѣро на съ деосевѣаскъ днѣтре ал теѣ ші ал тѣѣ, днѣтре вѣне ші рѣѣ; дакъ і а дат о вѣе апѣлекаре де а 'ші къѣта вѣнеле сѣѣ, ші тот деодатѣ трѣвѣнѣа де а вѣ-дѣі дн соціетате: фѣрѣ днѣоціалѣ Дѣмне-зеѣ а врѣт ка отѣл сѣ'шѣи карѣ інѣтересѣ сѣѣ фѣрѣ днѣсѣ а вѣтъѣма вѣнеле копоате-пѣлор сѣѣ, къчѣи адмѣнѣтрѣлеа Дѣмнезеѣ ар фі врѣт ка че къ пѣнѣтѣнцѣ; ар фі врѣт ка отѣл сѣ вѣдѣвѣаскъ дн соціетате фѣрѣ ка сѣ фі врѣт ка отѣл сѣ факѣ чѣеа че есте пѣаѣѣрат спре а форма соціетатеа. Дар, ка воіа саѣ леѣеа ачѣаста а лѣі Дѣм-незеѣ, прѣн каре отѣл се опрѣеѣе де а 'ші къѣта інѣтересѣ сѣѣ къ паѣѣва коп-фрѣацілор сѣѣ, съ се поатѣ пѣзі ші прѣн тр'ѣнѣса соціетатеа сѣ се поатѣ дѣнеа, Дѣм-незеѣ трѣвѣнѣа сѣ пѣіе ші шп днѣдема, ші 'а а пѣс ашезѣнд платѣ ѣелор че о вор днѣдѣліні ші пѣдеансѣ ѣелор че о вор кълѣа де факѣ саѣ днѣтр'ѣскѣнс.

Кѣ реліція поасѣрѣ, саѣ кѣноціѣнда че о авѣм деспре Дѣмнезеѣ ші деспре вѣпѣл къ ка-ре воіеѣе сѣ фіе днѣкѣнат ші сѣлѣвѣт, есте дѣла Дѣмнезеѣ, аѣлъ чѣневаші стѣдѣнд історіа не-атѣлѣі отенескъ ші сѣнѣтелескрѣпѣтѣрѣи. Моѣѣ-тѣтеле історіи профане дн конѣлѣсѣіре къ аѣіографіи пе аратѣ къ днѣтѣя реліціе а поѣб-рѣелор векі а фост моноѣтеісѣтѣл; дар къ пе пе-сѣндѣте вѣтѣнд трѣдіціа маі тоате аѣ кълѣт дн

)

політеїзм. Din сф. скриптуръ взпоащем къ о легътуръ, дичепънд дела фачере, се цине не дитреръптъ дитре Христіанізм ші лецеа протопъринділор ші а врташі-лор лор а патриаршілор. — Dъmnezeѣ, іс-воръа а тоатъ диделепчівнеа, асеменеа ачелві татъ диделент каре пѣ дѣ зпві копіл дивъдътѣра че се кзвіне зпві жпне де чінчі спрезече ані, пічі ачествіа чеаа че с'ар потриві матърітѣді зпві вѣрват, дескоперіндъсе протопъринділор ші патриаршілор, ле а дат о леце патъралъ destі-патъ а дитемеіа соціетатеа domestікъ фаміліаръ. Ле дескопере къ ел зпѣа есте фѣкѣторъа черзлві ші ал пѣмдѣтлві, ші дп парте ал отълві фѣкѣт дѣпре асемепареа лві; къ ел къртѣеде тоате прін пропіа са; къ педепседе пѣкатъ ші рѣсплътеде къ віне фапта вѣпъ; — аратъ към воіеде се фіе дпкінат ші слъвіт сфіндінд зіоа а шаптеа спре слъжва са. — Дѣпъ кътева веакърі, дела фачѣре неатъа оменеск дитмълдіндъсе, deosevітеле семін-діі адъаждъсе дп трѣп де падіе, челе маі тѣлте попоаре зітѣнд dogмеле прін-чипале але релідіі прімітіве ші къзѣнд дп політеїзм, дпкът ідололатріа се стрекрасе ші дп патріа ші фаміліа лві Авраам: Dъmnezeѣ се дескопері прін Моісі евреїлор ші, дитърінд dogмеле ші леціле патърале саѣ морале date протопъринділор ші патриаршілор, маі адъогъ ші алтеле церемоніале ші політіче, аналоде дитпре-цітърърілор времіі ші а локълві, меніте а адъаа не врташіі лві Авраам, дпкіпъторі ла зп Dъmnezeѣ, дитр'о соціетате чівілъ теократікъ, ашезатъ дп тіжлокъа неатърі-лор ідололатріче спре а ле пѣтеа слъжі де модел, — Дпсфѣршіт сосінд плініреа

вретілор превестітъ де пророчі кънд маі тоате попоаръле лѣміі взпоскъте се афла адъпате свѣт ачелаші скіптръ ал дитпъраділор романі; кънд неатъа оменеск прін кълъторіі, рѣзвоаіе, комерціѣ, арте ші філософіе ажпсесе оарекът ла матърітате, дѣпре каре deosevітеле паціі ера капавіле а се дпфрѣді ші а форма дитпрезпъ о соціетате реліціоасъ зпівер-салъ, Ісѣс Христос, фіѣл лві Dъmnezeѣ, фѣгъдѣит патриаршілор, пророчіт де пророчі ші ащептат де дрепді, вені дп лѣме ші, дѣпъ че а сфіндіт dogмеле ші леціле морале дін лецеа лві Моісі ші а лѣсат съ се десфіндезе челе церемоніале, віне-vestінд воіа чеа дін зртъ а татълві череск, ка отъа съ ізвеаскъ не Dъmnezeѣ маі пресъс де тоате ші не апроапеле ка дпсѣші не сіне, дитемеѣ реліціа драгостіі вреднікъ а адъаа дитр'о тѣртъ свѣт зп пѣстор не тоате попоареле пѣ-тѣпътлві. Дрепт ачеаа Христіанізмъа есте реліціа дпчепътъ къ протопъриндіі, дес-волтатъ къ Моісі ші десъвѣршітъ къ Ісѣс Христос, слъжінд лецеа патриаршілор де прегътіре ла лецеа лві Моісі, ші ачеста ла а лві Христос — есте плініреа зпві плап кроїт де Dъmnezeѣ дела фачереа лѣміі!

Спре а не дпкредінда кът віне а фѣ-кѣт неатълві оменеск Христіанізмъа дп-дрептѣнд пѣравъріле ші ажѣтѣнд чівіліса-ціа, ар тревві, стрѣмътѣндъне дп трекѣт, съ дескрім політеїзмъа ші ідололатріа къ тоате неапърателе консеквенде зрѣте але лор; съ дпфѣдішѣм зп тавло адевѣрат де пѣравъріле че авеаѣ пѣгѣпві дпайнто де веніреа дп лѣме аллві Христос прекът ші де вѣпа префачере че аѣ лѣат ачесте пѣ-равърі прін дивъдътѣра лві Христос. Апоі,

кътънд дн презент, ар тревѣ съ трацем
ѣн паралел крѣдичос днтре чивілізація
ші тоатъ стареа дерілор свѣдѣсе ла зшорѣл
жѣг ал лѣи Христос ші днтре ачѣеа а по-
поарѣлор ла каре соарелѣ евангеліи днкѣ
н'а рѣсѣрит. Дар нічі времеа нічі кадѣл
ачестѣі діскѣрс нѣ не еартъ а фаче
ачеаста.

(Ва зрма.)

ДНПЪРТЪШІРІ ДІН СФЕРА МЕ- ДИКЪ.

de Dr. Vasile.

(Брмаре.)

V.

Кѣм се хрѣпеск віетѣділе фітофаце
саѣ шѣжкѣтоаре де планте.

Ла пѣрере прочѣсѣл пѣтріреі се аратъ
дн віетѣділе фітофаце кѣ тотѣл алтѣеліѣ,
алор органе містѣітоаре сѣлт маі компѣсе
ші алор хранѣ кѣстѣ дін вегетабіле че
дѣпѣ алор масѣ де кѣпетеніе дін фоарте
пѣдін азот. Аша дар се поате пѣне дн-
тревареа: дін че матеріи се паще дн віе-
тѣділе ачѣстеа сѣжцѣле дін каре сѣ се
десѣолте а лор органе? Ла ачѣастѣ дн-
треваре се поате респѣнде кѣ дѣстѣлѣ
сігѣранѣѣ. Черчетѣріле хемічѣне адевереск,
кѣм кѣ тоате пѣрѣділе де планте, че сѣлѣ-
жеск віетѣділор де хранѣ, дін оаре каре
пѣрѣді компѣтѣтѣве, че сѣлт богате де
азот, ші чѣле маі овічѣвіте есперіиѣде не
dovedеск, кѣмкѣ віетѣділе спре алор дн-
пѣре ші пѣтріре днпрівіѣнда кѣтѣмеі аѣ
кѣ атѣта маі мікѣ трѣвѣндѣ де ачѣстеа
пѣрѣді плантаре, кѣ кѣт эле сѣлт маі
богате де матеріи че дін дн сіне азот,

дѣнселе нѣ се пот хрѣпѣ кѣ матеріи, дн
каре ачѣлеа пѣрѣді, ліпсеск. Ачѣстеа про-
дѣнте а плантелор се афлѣ маі кѣ деа
дінсѣл ші дн пѣлѣдѣме фоарте маре дн
сѣтѣжѣділе вѣкателор, дн фасоле, ліпте,
мазѣре, дн рѣдѣчѣнеле ші дн сѣкѣріле
плантелор де грѣдінѣ (легѣтні) ші нѣ ліп-
сеск нічі днтро плантѣ, нічі днтро парте
а лор.

Ачѣстеа матеріи дїітоаре де азот нѣ-
трїтоаре се пот рѣдѣче днтрѣ тот ла треі
матеріи, че дѣпѣ днсѣшїмеа са дін афарѣ
се пот зшор осеві зна де алта. Дѣѣ дін
еле сѣлт топівіле дн апѣ, а треіа нѣ се
топѣде. Деакѣ лѣсѣм сѣкѣрі де планте
проаспѣте сѣ стеа, атѣчѣеа дѣпѣ врео
кѣтева мінѣте се аратъ о дѣспѣрѣдѣре, а-
дѣкѣ се дѣспарте зш шѣзѣтѣжнт (дрожде)
цѣлатїнос, де оѣще верде колорат, каре
кѣ змежѣлі, че топеск матеріа колорѣ-
тоаре ласѣ днѣрѣпт о матеріе чѣпѣшіе.
Ачѣст шѣзѣтѣжнт есте кѣпоскѣт спѣдїе-
рілор сѣлт пѣмеле де фѣінѣ шѣзѣтѣжн-
тоасѣ верде а сѣкѣрілор плантаре. Ші
ачѣаста есте зна дін дїітоареле де азот
шіжлоаче хрѣпїтоаре а віетѣділор, ші се
пѣтѣде фївріпѣ плантарѣ. Сѣкѣл іер-
вілор есте богат де ачѣастѣ парте коп-
стїтѣтївѣ, еа есте дн маре кѣтѣме дн
грѣвцѣле де грѣѣ кѣрат, ші дн тоате се-
тѣжцѣле вѣкателор (череале) ші се пѣте
скоате дѣстѣл де кѣратѣ дін фѣїна де грѣѣ
прїп о операціе механїкѣ. Дн ачѣастѣ
старе се пѣтѣде Клеїѣ (colla gluten).

Прекѣм се аратъ дін модѣл днфѣ-
дошерїи сале, фївріна плантарѣ нѣ се то-
пѣде дн апѣ, де ші нѣ не пѣтем дндої,
кѣмкѣ еа дн планта віе трѣвѣ сѣ фїе
фост топїтѣ дн сѣкѣл плантеї, дін каре

дѣла саѣ деспърцит, ка ши фибрина сѣпцелѣи маї тързиѣ. Adoа матеріе цїтоаре де азот ши хрѣнїтоаре есте топїтъ дп сѣкѣл плантелор, ши пѣ се деспарте де ел дп стѣмпърѣтъра обичѣвїтъ, чї пѣмаї деакѣ се ва дпферѣвїта пѣлѣ ла ферѣре. Деакѣ сѣкѣл де планте сторс, маї вѣртос чел де кїл, де спаргѣ, де кѣлѣраѣе, де напї ш. а. дичеѣе а ферѣе, атѣпчеа се паще кїаг (coagulum) че пѣ аре нїчї о осевїре де ачела че ам вѣзѣт маї сѣс кѣ се паще дїп зѣрѣл сѣпцелѣи, ши ачест кїаг се пѣтѣде алѣвїтїпѣ плантарѣ; ачест трѣп се аолѣ дп о емпїентѣ пѣлѣдїѣе дп вѣеле сѣтѣпде, дп пѣчї, мїгдале ши алтеле дп каре дп лок де амїлѣл (дпѣрсалѣ) вѣкателор се аолѣ олеїѣ ши грѣсїѣе. Атреїа матеріе цїтоаре де азот ши хрѣнїтоаре, че плантеле продѣк есте кашеїна плантарѣ (матеріе кѣшоасѣ) се аолѣ маї кѣ deadїнѣл дп сѣтѣпцелѣе де тазерѣ, лїпте ши фасоле; ачѣаста есте ка ши алѣвїтїа плантарѣ дп апѣ топївїлѣ, се деосевѣде дпсѣ де ачѣаста.

(Ва зрѣа.)

ЪН ПРОЙЕКТЪ ДЕ МЪЛТ ДОРІТ.

Домпѣле ши фрате! Кѣ ачест прїлеж, цїїндѣте маре рѣвнїтор пѣптрѣ лѣдїреа цїїндѣлор ши а лїтератѣрїї ротѣѣе, пѣ лїпсѣск ате рѣга ши еѣ де зпа. Кѣпоскѣт ддї есте Дѣмїтале, кѣ кѣрѣїле ротѣѣнїцї аѣ пѣдїнїкѣ трѣчѣре: Прїчїнїле ачѣстѣї дппїедѣкѣрї спре лѣвїнаре п'ам де че сѣ дї ле дпшїрѣ, вѣ ле цїї маї вїне декѣт мїне. Нѣ дптр'атѣта пѣплѣчѣреа спре четїт дппїедѣкѣ лїтератѣра поастрѣ, дп кѣт о дппїедѣкѣ сѣрѣчїа ши

мїла дѣпѣ ванї, каре сѣї деа пѣ кѣрѣї. Мѣлцї сѣпт карїї воеск сѣ чїтеаскѣ, дпсѣ п'ав ванї кѣ че сѣ ши кѣмпѣре, ши аної нїчї вїблїотѣчї пѣ сѣ аолѣ, знде ар пѣтеа кѣпѣта пѣ сѣкѣртѣ вреѣе вѣо карте сѣ чїтеаскѣ. Сѣпт алдїї їар, каре аѣ ши ванї; дпсѣ маї вѣкѣрос се ласѣ фѣрѣ кѣрѣї, де кѣт сѣ деа дїп тѣлї 'ши вр'ѣп вап пе еле; аша сѣфѣре падїа поастрѣ пѣлѣпгѣ зп рѣѣ ши алт рѣѣ, кѣ дїп прїчїнїле ачѣстѣа чеа маї маре парте а Ротѣпїлор рѣтѣпѣ тот цѣрѣптрїтѣ дптре зїдѣрїле дптѣпѣчїѣеї, де знде пѣ поате зѣрї нїчї о разѣ а лѣчїндѣлѣї адеѣѣр. Спре вїндекареа зпора ка ачѣстѣа еѣ пѣ сокотѣск сѣ фїе, пѣптрѣ пої алта маї вѣпѣ, декѣт рѣдїкареа де фѣндѣцїї, дїп але кѣрора вѣнїтѣрї сѣ сѣ тїпѣреаскѣ пе тот апѣл кѣрѣї, ши саѣ дп чїпсте саѣ пѣ зп прѣд фоарте багатѣл сѣ сѣ дппѣрѣцїѣе п'дптре ротѣпї. Децї ши еѣ дїп партеа тѣлтор ротѣпї, каре дорѣск ачѣаста, дп пѣщѣле фїїтоареї тїперїтї те роѣ, фрате, кѣ чеа маї маре фервїндеалѣ, ка пѣптрѣ дѣнѣса сѣ се пѣвїе дп лѣкѣре о сѣвѣскрїпдїѣе, прївїтоаре спре ачѣст сѣфѣршїт, прїп каре ванїї каре с'ар адѣпа сѣ сѣ пѣвїе дѣпѣ орѣдѣвѣала ванїлор сѣрѣчѣцїї сѣв грїжа ши рѣспонзавїлїтатѣн зпїї вѣратор пе кашѣтѣ, ши кѣ кашѣта сѣ сѣ тїпѣреаскѣ кѣрѣї сѣв оаре че дїреѣцїѣе.

Де с'ар адѣпа (спре каре тѣлт ар ажѣта ши газѣта Домпїї тале) вѣрео сѣтѣпшорѣ, їатѣ кѣ атѣпчї пѣмаї дїп довѣнда лор с'ар пѣтеа тїпѣрї пе тот апѣл кѣтѣ о карте, че пѣмаї пѣ 9 крї в. в. де с'ар вїнде (де с'ар да дїп еле о парте ши пѣ чїпсте пе ла школѣе орѣшенѣцїї) с'ар маї дпѣрї капїталѣе дїп вреѣе дп

време къ кѣтева сѣтѣе шѣ аша дѣтр'о
вѣрдере де оаре къдѣ анѣ фоарте с'ар пѣ-
теа дѣмѣри капиталъ впеѣ фѣндѣдѣѣ
ка ачеѣѣа, че с'атѣнде де интересъ наѣдѣ
ромѣвпѣдѣ дѣтрѣдѣ.

Дѣтр'о дѣтѣмпларе аша де фавора-
вѣлѣ, ка ачеастѣ рѣгѣмпѣте а маѣ тѣлтор
ромѣвпѣ кътрѣ Domniata сѣ шѣ довѣндеаскѣ
дорѣта реалѣзаре атѣпчѣ зѣк, поѣдѣ сѣвѣскрѣе
шѣ сѣѣ пѣтеле меѣ ф. 100 в. в. адѣкѣ
зна сѣтѣ фѣорѣнѣ в. в., че сѣнт гата тѣ-
нар кънд а'ѣ жертѣѣ пѣнтрѣ зна ка аста.

Сѣрѣчѣа.

Спре сѣрѣпѣреа ачестѣѣ рѣѣ амар,
тѣжлокѣ маѣ пѣтернѣк есте а депрѣнде
не копѣѣ пѣавѣдѣ де тѣчѣ ла лѣкрѣ шѣ вре
о тѣѣстрѣе каре сѣ кавѣтѣ, шѣ къ каре
сѣ поатѣ трѣѣ дѣ вѣадѣ, ѣар пѣ дѣпѣ че
пѣавѣдѣѣ ш'аѣ келтѣѣт маѣ тоатѣ тѣпѣреѣеа
шѣ жѣтѣтате дѣп вѣадѣ дѣ трѣндѣвѣе,
атѣпчѣ сѣ ле маѣ помѣнеаскѣ де зѣ траѣѣ
лѣкрѣчѣѣс шѣ фолосѣтор семѣнѣлор сѣѣ.
Дѣп копѣлѣрѣе тревѣвѣсѣ лѣзате шѣѣсѣрѣ, прѣп
довѣдѣтѣрѣ, лѣкрѣ, пѣртѣрѣѣ вѣне, шѣ мо-
ралѣ; аша сѣ прѣгѣтѣѣе о вѣадѣ тѣкнѣтѣ
шѣ фѣрѣтѣ де рѣле аватѣрѣѣ. Полѣдѣа антѣ-
кѣтѣдѣѣ шѣ а тоате наѣдѣле де актѣм аѣ
пѣвѣлѣкат леѣдѣ дѣ фаворѣм пѣавѣдѣлор шѣ
пѣдепѣсе аспре ла трѣндѣвѣе шѣ лѣпѣвѣре.
Еѣдѣптѣнѣѣ пѣ сѣферѣа ла дѣжнѣшѣѣ пѣчѣ
чершѣторѣѣ пѣчѣ вагабонѣѣ. Елѣнѣѣѣ фѣкѣврѣ дѣ-
дементѣ дѣтокѣрѣѣ тот пѣнтрѣ ачест лѣ-
крѣ. Омер череа сѣ се скоадѣ лѣпѣшѣѣ
дѣп чѣпѣстѣле шѣ авапѣтаѣѣле соѣѣгѣдѣѣѣ. Ле-
ѣѣле лѣѣ Лѣкѣрг пѣ сѣферѣа сѣпѣвѣшѣѣ не
фолосѣторѣѣ. Солон дѣ ѣгѣонѣа ка не пѣѣѣе
гѣрѣ че дѣ ѣра о сарѣчѣѣѣ. Платон дѣ а-

лѣнга дѣп репѣвѣлѣка са не чершѣторѣѣ. Бр-
манѣшѣѣ лѣѣ Константин чѣл маре да пѣтере
ла четѣѣденѣ сѣѣ опреаскѣ не чершѣторѣѣ,
шѣ сѣѣ дѣе ка пѣѣѣе ровѣ аѣ сѣѣ.

Мошѣѣ, Маѣѣ.

Сѣнт маѣ ла 2600 de anѣ de кънд
сѣрѣвѣазѣ ромѣвпѣѣ мошѣѣ. Не ла 755
дѣпѣнте de I X. Ромѣлѣ, дѣтѣѣл реѣе
ал Ромѣнѣлор, дѣпѣ че zidѣ Roma, десѣрѣдѣ
тот пѣпорѣл дѣ доѣ класѣ: маѣорѣс (маѣ
вѣтрѣнѣѣ), ѣпѣорѣс (маѣ тѣпѣрѣѣ). Чѣѣ маѣ
вѣтрѣнѣѣ кѣрѣтѣѣѣѣ статѣл къ соатѣл, чѣѣ
маѣ тѣпѣрѣѣ къ арѣтеле. Спре чѣпѣстеа а-
чѣстѣлор доѣ класѣ de локѣиторѣѣ, шѣ спре
адѣчѣреа амѣнтѣ де вравѣрѣле лор, Ро-
мѣлѣ прѣпѣтѣѣ шѣ не ачѣастѣ лѣпѣ; Маѣѣс,
шѣ не чѣа зрѣтѣтоаре: ѣпѣѣс, не каре
ворѣе ромѣвпѣѣ ле рѣстѣск: мошѣѣ, dѣп маѣѣс,
адѣкѣ маѣ маре, маѣ вѣтрѣдѣ, шѣ: жѣпѣ,
dѣп ѣпѣѣс; маѣ тѣѣѣр, маѣ жѣпѣ.

Romulus in partes distribuit duas populum.
Hinc sua maiores posuere vocabula maio.
Iunius est juvenum; qui fuit ante, senum.
(Ovid. Fast V, VI.)

Дѣтр'ачѣастѣ лѣпѣ сѣрѣва romanѣѣ шѣ
лѣмѣрѣѣѣле пѣтѣѣте дѣла Рѣмѣѣс, фратѣле
лѣѣ Ромѣлѣс, сѣрѣѣтоаре дѣтемѣѣатѣ де
ачѣста спре дѣкѣнарѣа шѣ помѣнѣреа рѣ-
посатѣлѣѣ сѣѣ фратѣ (manibus et umbręe
fratris), шѣ сѣѣ ѣпѣеа дѣ лѣзна лѣѣ маѣѣ,
трѣѣ зѣле. Ла дѣчѣпѣѣтѣл лѣѣ маѣѣ, roma-
нѣѣ сѣрѣва не Флора, zѣна флорѣлор, дѣ-
коронатѣ къ о вѣзѣпѣ де флорѣѣ шѣ дѣ
тѣѣѣл дѣндѣ корѣл дѣдѣстѣлѣрѣѣ. De ачѣ
се траг шѣ ла ромѣвпѣѣ пѣпѣ актѣм атѣте
жѣкѣрѣѣ шѣ ѣерѣмонѣѣ, прѣа пѣдѣп чѣва ре-

формате, дъпъ кърса тимпъримор, ши а дотъмплъримор, дн 1746 de anі дн а-честе дърї.

Epidemia дорждереї

Фаче акъм дн содіетате піще репезї дна-інтърї, ка о холеръ педпоржднатъ ши лі-пічіоазъ. Астъ молеѣтъ с'а івіт дн тим-пърїме честе маї повъ, ши каде маї тълт не тіперїї домлішорї дн кът ді фаче пестферїдї. Чїне кад ла астъ воамъ, се къспек сь іа дн рѣс орї че ворвъ авд орї чїтеск, кіар ши шїїнд кь кад дн пері-колъл de а фї сокотїдї de перозї, тондї, ши першїнадї. Атът ді дпнеакъ пе джшїї пофта de а се пърее істедї, фъръ дѣх, ши ідеадї, фъръ дпвѣдътъръ ши шї-їндъ! Ла ачеастъ патїмъ тжршавъ, док-торїа чеа маї вїндекъчіоасъ есте ка 12 чеасърї пе зі сь се пзіе ла лѣкръ, некон-тенїт ши серїос, ла вре о неапъратъ тѣккъ, ши кь страшнїкъ дпгрїжіре. Пе вртъ сь петреакъ кь оатенї дпделепдї, дпгрїжінд деспре пѣртърїме, морала ши кълтѣра мїн-дїї лор. Аша ва скьпа лѣмеа de ачеастъ epidemie врждіоасъ,

Мордї дїн ведїе.

Дъпъ сокотеле дн тѣлцї анї, с'а афлат кь пе ан чел пѣдїн дїн зече мордї зпъ моаре de ведїе; зп копїл дїн зече моаре дїн реаоа кѣтаре а пърїндїлор ведїї; о а зечеа вїтъ моаре дїн вѣтъїме слвцїлор ведї; зп а зечеле грѣзпте, спїк, ши рѣдѣчїнъ піер дїн релеле дпгрїжірї,

ши прїн вртаре о а зечеа парте дїн про-дѣктеле зпѣї дърї. Дака с'ар хотъръ десфїїндареа ачестеї зечїзеле непорочїте, вїндекареа ар фї атѣчї а се стърпї дптре-вїїндареа ракїлѣї.

Мѣжкърї націонале.

Шї мѣжкареа стъ сѣнт тіранїа модеї. Португезїї веки ши Аркадїї се пѣтреа кь гїндъ; Атенежїї кь смокїне; Тїрїнтїї кь мере; Індїї кь трестїї; Карманїї кь паїе; Меодїї ши Савроматїї кь меїѣ; Немдїї веки кь мере пѣдѣреде ши кь лапте акрѣ. Ши се скжрвїїаѣ de карне. Мѣлте попоаре оріен-тале ши акъм сь дпоржднеазъ de а тѣлка лапте, зпт, легѣтї, ши поаме дѣлчї.

(Din Ѣпїв.)

ПОЕТЪЛ АМОРЕЗ.

(Дъпъ Хаѣне)

Пестѣ а тѣреї дертї тѣкѣте
Стеагъл попдїї с'а лѣдїт,
Лзна прїн пѣорї стрѣвате,
Ѣнда тѣреї а грїт:

Доар' а невзпїт кѣтаре,
Сеаѣ е' доар'н аморат?
Къчї прїведе de одаѣ
Шї воїос ши сѣпѣрат!

Зїмвїнд дпсѣ лзна зїче:
Треї апасъ п' ачел вїет:
Шї невзп ши аморез е,
Пестѣ ачестеаї ши поет.

Jos, Mány.